4.4.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry, kirjallinen asiantuntijalausunto:

E 28/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Sisämarkkinat; standardointi; Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta standardointia koskevasta EU:n strategiasta

Komission 2.2.2022 julkaiseman ensimmäisen eurooppalaisen standardisointistrategian tavoitteena on vahvistaa eurooppalaista kilpailukykyä kansainvälisillä talousmarkkinoilla. Standardisoinnista on tullut yksi merkittävä strateginen ja politisoitunut työkalu, jota hyödynnetään vahvasti suurten talousalueiden, esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Kiinan toimesta.

Eurooppalainen standardisointi on merkittävässä asemassa sisämarkkina-alueen toimivuudessa ja kehittämisessä. Komission julkaiseman standardisointistrategian tavoitteena on kääntää katseet sisämarkkinoilta myös kansainvälisiin markkinoihin, jossa eurooppalainen standardisointi ei tällä hetkellä kykene vaikuttamaan yhtä vahvasti kuin muut suuret talousalueet. SFS näkee tämän tervetulleeksi avaukseksi yhä vahvempaan ja yhtenäisempään standardisoinnin strategiseen hyödyntämiseen.

SFS:n näkemys

Työ- ja elinkeinoministeriön laatima perusmuistio nostaa ansiokkaasti esille eurooppalaisen standardisointistrategian tärkeimmät kohdat, jotka tulee huomioida Euroopan ja Suomen myös kilpailukyvyn edistämiseksi.

Standardisointi liitetään perinteisesti teollisuuspolitiikkaan, jossa standardisoinnin juuret vahvasti myös ovat. SFS haluaa korostaa laajemman näkökulman huomioimista, koska kansainvälisessä taloudessa standardisoinnilla on merkittävä, kasvava ja kehittyvä asema myös palveluissa, uusissa teknologioissa sekä tieto- ja viestintäteknologiassa. Esimerkiksi näillä aloilla uudet standardit eivät usein synny eurooppalaisten aloitteista ja vahvimmat vaikuttajat tulevat Euroopan ulkopuolelta.

Harmonisoitujen standardien eli direktiiveissä viitattujen standardien osuus kaikista laadituista standardeista on noin 15 prosenttia. SFS pitää tärkeänä harmonisoitujen standardien laadintaprosessin kehittämistä ja erityisesti

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Malminkatu 34, PL 130, 00101 Helsinki
p. 09 149 9331, www.sfs.fi, sfs@sfs.fi
Y-tunnus: 0202290-8

harmonisoitujen standardien komissiossa tapahtuvan hyväksymisprosessin kehittämistä, jotta elinkeinoelämä kykenee toimimaan direktiivissä asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Standardisointistrategiassa on kiinnitetty huomiota standardisointiosaamisen hajautumiseen komissiossa ja sen nähdään vaikuttavan eurooppalaisten standardisointiprioriteettien asettamiseen ja alakohtaiseen standardisoinnin ohjeistamiseen tunnistetuilla aloilla.

SFS haluaa kiinnittää huomiota vastaavaan tilanteeseen Suomessa. Standardeihin liittyvän ymmärryksen ja standardisointiosaamisen hajautuneisuus vaikuttaa myös Suomessa niin kansalliseen kilpailukykyyn kuin standardisoinnin strategiseen hyödyntämiseen. Strateginen lähestymistapa standardisointiin myös Suomessa parantaa omaa kansallista kilpailukykyämme ja suomalaisten yritysten asemaa kansainvälisillä markkinoilla sekä edistää Suomen mahdollisuuksia tukea unionin pyrkimyksiä vahvempaan standardisoinnin strategiseen yhtenäisyyteen.

Standardisoinnin kattavampi strateginen ymmärrys Suomessa tulee kasvattamaan pienten ja keskisuurten yritysten ja kansalaisyhteiskunnan aktiivisempaa osallistumista standardisointiin.

Eurooppalaisessa standardisointistrategiassa nostetaan esille standardisointiin liittyvän asiantuntemuksen, koulutuksen ja osaamisen kehittämisen lisääminen. SFS korostaa uuden sukupolven osaamisen kehittämisen tärkeyttä, komission strategian mukaisesti myös liiketalouden ja oikeustieteen aloilla perinteisten insinööritieteiden lisäksi.

Standardisointiosaamisen laajentaminen ja sisällyttäminen koulutukseen edistää innovaatioiden ja uusien teknologioiden sekä standardisoinnin yhteyden tukemista.

Avoimen lähdekoodin ratkaisujen etenemistä standardisoinnissa tulee seurata huolella. Avoimen lähdekoodin hyödyntäminen tarjoaa uusia mielenkiintoisia mahdollisuuksia, mutta haastaa myös nykyistä liiketoimintamallia esimerkiksi rahoituksen ja tekijänoikeuksien osalta sekä asettaa uudenlaisia vastuukysymyksiä, jotka on ratkaistava.

Standardien maksuttomuutta peräänkuuluttavaa keskustelua on seurattava huolella. SFS:n toiminnasta 70 prosenttia katetaan standardien myynnillä, valtionavustuksen osuus toiminnan rahoituksesta on 14 prosenttia ja muilla rahoituslähteillä (jäsen- ja osallistumismaksut, oma rahoitus) 16 prosenttia (v. 2021, tilintarkastettu). Nykyiseen rahoitusmalliin standardien mahdollinen maksuttomuus tulisi aiheuttamaan merkittäviä muutoksia, jolloin koko eurooppalainen standardisointiorganisaatioiden rahoitusmalli tulisi ratkaista uudella tavalla.

Standardisoinnilla edistetään vahvasti Euroopan sisämarkkinoiden resilenssiä ja vihreää siirtymää yhtä lailla kuin vahvaa kansainvälistä kilpailukykyä.

Ystävällisin terveisin,

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry

Helena Vänskä
toimitusjohtaja

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Malminkatu 34, PL 130, 00101 Helsinki
p. 09 149 9331, www.sfs.fi, sfs@sfs.fi
Y-tunnus: 0202290-8